

Til lovforslag nr. L 28. Tillægsbetænkning afgivet af Socialudvalget den 17. juni 1992

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand m.v.

(Betaling for varig hjemmehjælp og præcisering af kommunernes forpligtelse til at sørge for døgntilbud)

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret dels skriftligt og dels i samråd. Nogle af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* og udtaler følgende:

Den 10. oktober 1991 førstebehandlede Folketinget dette lovforslag om betaling for hjemmehjælp. Det fremgår af forhandlingerne, at der var et massivt flertal imod at pålægge pensionister og handicappede betaling for den praktiske hjælp, der var nødvendig, for at de kunne være i eget hjem og ikke på en dyr institution.

Socialdemokratiet, SF og Fremskridtspartiet var så skrāsikre i deres afvisning af forslaget, at de ligefrem i en tv-udsendelse garanterede befolkningen, at betaling for hjemmehjælp ikke ville blive indført med disse partiers stemme.

Men allerede i forbindelse med finanslovsforliget sprang Socialdemokratiet i målet og lod betaling for hjemmehjælp være en del af forliget med regeringen. Siden har også SF

svigtet og befinder sig nu i »det fine selskab« sammen med Folketingets øvrige partier, bortset fra Fremskridtspartiet. Fremskridtspartiet er nu det eneste parti, der stadig nægter at lægge stemmer til at indføre betaling for den hjælp, som gamle og syge ikke kan undvære, hvis de skal kunne leve en menneskeværdig tilværelse i eget hjem.

Når man tænker på de nedskæringer på boligydelsen og begravelseshjælpen, som finanslovsparterne allerede har gennemført for disse økonomisk svage grupper, er det uforståeligt og udtryk for en hyklerisk holdning, at de samme grupper nu igen skal holde for.

Alt i alt er der, siden finansloven for 1992 blev vedtaget, foretaget nedskæringer over for pensionister og handicappede på 519 mio. kr., altså over en halv mia. kr.

Der er ikke noget at sige til, at mange gamle og handicappede har svært ved at forstå, hvorfor de som gruppe skal bære så store byrder, mens der ingen smalle steder er på andre områder, Storebæltsbro, Øresundsforbindelse-Ørestad og et hav af andre, nye statslige anlægsprojekter, for blot at nævne nogle af de prestigeprojekter, der er blevet brugt penge til, og der er virkelig brugt penge. Alene disse 3 projekter vil komme til at koste over 25 mia. kr.

En mere menneskelig fordeling af byrderne og en mere fornuftig prioritering burde være en selvfølge.

Socialdemokratiets og SF's undskyldning for at stemme for betaling af hjemmehjælp er,

at det bliver de rige, der kommer til at betale, men det er klart dokumenteret, at dette ikke er sandt.

Formue- og indkomstgrænserne vil have den virkning, at personer, som ikke har indtægter ud over pensionen, vil blive ramt.

Som et grotesk tilfælde kan nævnes, at personer, som kun har formue, der er bundet, og hvor hverken kapital eller rente kan hæves, bliver ramt. Det sker, fordi disse penge i visse tilfælde medregnes i formueopgørelsen. Det gælder midler, som af Folketinget er påbudt tvangsanbragt i Grundejernes Investeringsfond, eller midler, der ifølge et testamente er båndlagt og derfor ikke kan røres.

Forligspartierne undskylder sig med, at det formentlig ikke er mange, der rammes, og at der derfor ingen grund er til at stille ændringsforslag.

Det er også en kendsgerning, at et ægtepar, der bor i eget gældfrit parcelhus med en vurdering på maksimum 1 mio. kr., ikke bliver ramt af formuereglerne og derfor ikke skal betale for hjemmehjælp. Men såfremt den ene af ægtefællerne enten kommer på plejehjem eller dør, kommer den anden ægtefælle i den situation, at der nu skal betales for den hidtige hjemmehjælp, fordi der nu gælder andre regler. Det er i modstrid med de regler, der gælder

for personer, der modtager boligstøtte. Her kan en ægtefælle blive boende til fuld boligydelse, selv om den anden ægtefælle enten kommer på plejehjem eller dør.

Det er ganske enkelt umenneskeligt at indføre regler, der tvinger gamle eller syge mennesker fra en bolig, de måske har boet i hele livet.

Alle disse problemer er dokumenteret med de svar, der er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen. Fremskridtspartiet har under det forcerede udvalgsarbejde forsøgt at overbevise forligspartierne om, at disse urimeligheder, som er helt i strid med forslagens intentioner, burde rettes. Svaret har været ganske kort og kynisk: Et forlig er et forlig – færdig. Derfor har Fremskridtspartiet stillet de nødvendige ændringsforslag, der skal rette op på de værste urimeligheder. Men fordi lovforslaget er blevet jasket igennem udvalget på få dage, har Fremskridtspartiet måttet acceptere at stille ændringsforslagene uden for tillægsbetænkningen. Det er helt uacceptabelt, når der tænkes på, at forslaget har været 7 måneder undervejs, at forligspartiernes ændringsforslag først blev forelagt udvalget natten til tirsdag den 16. juni. Der har i realiteten kun været 2 møder, hvor forslaget er blevet realitetsbehandlet. Fremskridtspartiet har kun ét ord for forligspartiernes arbejde: lovsjusk.

Jytte Andersen (S) Pernille Forchhammer (S) Jytte Hilden (S) Jørn Pedersen (S)

Jan Petersen (S) Grete Schødts (S) Taanquist (S) nfm. Hanne Thanning Jacobsen (SF)

Bente Juncker (CD) Pia Christmas-Møller (KF) Per Tærstøl (KF)

Grethe Fenger Møller (KF) Eva Kjer Hansen (V) Hanne Severinsen (V) Tom Behnke (FP)

Lone Dybkjær (RV) Kofod-Svendsen (KRF) fmd.

Nogle af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål nr. 3:

»Ministeren bedes oplyse, om kapitalen af midler, bundet i Grundejernes Investeringsfond, i indexkontrakter eller i andre bundne ordninger skal indgå i formueopgørelsen, uanset at vedkommende ikke kan disponere over midlerne.

Videre bedes ministeren oplyse, om rentetilskrivningen af sådanne konti skal medregnes, uanset at de ikke kan hæves.«

Svar:

Iflg. oplysninger fra Skatteministeriet er indexkontrakter og andre pensionsordninger med fradragsret efter pensionsbeskatningsloven formueskattefri. Det samme gælder renter, der tilskrives disse ordninger.

Skatteministeriet har ligeledes oplyst, at for så vidt angår kapitalen af midler bundet i Grundejernes Investeringsfond fremgår det af Ligningsvejledningen, at de bundne beløb ved formueopgørelsen ansættes til kurs 50. De tilskrevne renter beskattes først, når de bliver udbetalt.

Spørgsmål nr. 4:

»Hvis ovennævnte spørgsmål besvares bekræftende, anmodes om teknisk bistand til at udarbejde et ændringsforslag, hvorefter disse beløb ikke skal medregnes.«

Svar:

Som det fremgår af ovenstående svar på spørgsmål nr. 3, undtages langt de fleste bundne ordninger fra formueskattepligt. Det er udelukkende kapitalen af midler, bundet i Grundejernes Investeringsfond, der indgår i formueopgørelsen. Da spørgsmål nr. 3 i det alt væsentlige ikke er besvaret bekræftende, og da det må antages, at kun et meget ringe antal personer, der efter forslaget skal betale for hjemmehjælp, har midler bundet på denne måde, går jeg ud fra, at grundlaget for et ændringsforslag ikke er til stede.

Spørgsmål nr. 5:

»Udvalget anmoder om teknisk bistand til udarbejdelse af ændringsforslag, der går ud på, at en person må have én ejendom, som vedkommende benytter til beboelse, uanset om der er tale om et sommerhus eller en helårsbolig og uanset, om ejendommen ligger på lejet grund, eller der er tale om en campingvogn, der ikke kan transporteres (uregistreret).«

Svar:

Indledningsvis bemærkes, at ændringsforslaget er udarbejdet under den forudsætning, at friværdien af den ejendom, som modtageren af hjemmehjælp bor i, skal udgå af formueberegningen. Endvidere, at friværdien af fritidshus m.v., som nævnt i spørgsmålet, udgår af formueberegningen for personer, der bor i lejet bolig. Der er kun mulighed for at lade friværdien af én bolig udgå af formueberegningen – og som udgangspunkt skal det være helårsboligen.

Under disse forudsætninger foreslås det, af § 55, stk. 3, jf. pkt. 4 i ændringsforslaget af 12. maj 1992, affattes således:

»Af modtagerens formuegrundlag udgør betalingen 1 pct. af den del af formuen, der overstiger 500.000 kr. Formuegrundlaget svarer til den skattepligtige formue for det indkomstår, hvorfra de indtægter, der indgår ved opgørelsen af indkomstgrundlaget, hører. Friværdien af en fast ejendom, som tjener til helårsbeboelse, fratrækkes i formuegrundlaget. Personer, der bor i lejet bolig, kan i stedet fratække friværdien af en fritidsbolig i formuegrundlaget. Modtagere af varig hjemmehjælp, der udelukkende skal betale for hjælpen efter 1. pkt., og som har fast ejendom, kan efter anmodning opnå lån til betalingen. Reglerne i lov om lån til betaling af ejendomsskatter og om ændring af ligningsloven finder tilsvarende anvendelse.«

I bemærkningerne til forslaget kan det præciseres, at værdien af helårs- eller fritidsboligen svarer til den af det offentlige fastsatte værdi – som udgangspunkt den offentlige ejendomsvurdering – for det pågældende formuegode. Det bør ligeledes fremgå af bemærkningerne, at fradraget for boligen kan ske, uanset om ejendommen ligger på lejet grund, eller der er tale om en campingvogn, der ikke kan transporteres (uregistreret). Endelig kan det anbefales udtrykkeligt at anføre, at der kun er mulighed for at fratække friværdien for én bolig i formuegrundlaget, og at denne som udgangspunkt skal være helårsboligen.

Det bemærkes, at der ikke med forslaget er taget stilling til, hvilken fritidsbolig der skal kunne fratækkes, når en person, der bor i lejet bolig, har flere fritidsboliger. Forslaget tager heller ikke stilling til, hvorledes der skal forholdes med hensyn til fritidsboliger i udlandet, ligesom forslaget giver anledning til afgrænsningsproblemer i forhold til andre typer af »fritidsboliger«, f.eks. husbåde og transportable fritidsboliger, som f.eks. campingvogne og lystbåde. Endelige bemærkes, at forslaget om at reducere formuegrundlaget med friværdien i helårs- eller fritidsboliger bl.a. kan give anledning til omprioritering af boligen.

Spørgsmål nr. 7:

»Vil ministeren bekræfte, at gennemførelse af L 28 vil betyde, at et ægtepar i egen bolig vurderet til 1 mio. kr. (frie formueandel) ikke skal betale for hjemmehjælp på grund af formuen?«

Svar:

Svarer den frie formueandel i egen bolig til den skattepligtige formue, og overstiger denne ikke 1 mio. kr., skal der ikke betales for varig hjemmehjælp – hvis indtægtsgrundlaget i øvrigt ikke overstiger 300.000 kr.

Spørgsmål nr. 8:

»Hvis den ene ægtefælle kommer på plejehjem, er der så fortsat en fri formueandel på 1 mio. kr.?«

Svar:

Som det fremgår af ændringsforslaget af 15. juni 1992, fastsættes betalingen for varig hjemmehjælp bl.a. på grundlag af modtagerens for-

muegrundlag. Dette grundlag svarer til den skattepligtige formue.

I skattemæssig henseende er udgangspunktet, at ægtefæller beskattes hver af deres indkomst og formue. For samlevende ægtefæller foretages opgørelsen af den skattepligtige formue og beregningen af formueskatten efter reglerne i kildeskattelovens afsnit III og personskatteloven. Anses ægtefællerne ikke som samlevende, beskattes hver af ægtefællerne som enlige.

Ved samlivsophævelse uden separation eller skilsmisse anses samlivet i skattemæssig henseende for ophævet med udgangen af det indkomstår, hvori ophævelsen af samlivet har fundet sted. Opholder den ene ægtefælle sig på plejehjem, anses samlivet for ophævet i skattemæssig henseende.

For samlevende ægtefæller påhviler skattepligten af et formuegode den af ægtefællerne, der efter ægteskabslovgivningen har rådighed over kapitalgodet, eller for så vidt angår kapitaludgifter, den af ægtefællerne, der hæfter for betalingen.

Den formuefordeling ægtefællerne har lagt til grund, kan således påvirke den beregning af varig hjemmehjælp, der skal foretages efter den ene ægtefælles optagelse på plejehjem.

Modtager kun den ene ægtefælle varig hjemmehjælp, beregnes betalingen herfor efter reglerne for enlige. Det vil sige, at der bl.a. skal foretages et fradrag i formuen på 500.000 kr.

Spørgsmål nr. 9:

»Hvis den ene ægtefælle dør, og den anden har lav indkomst med heraf følgende rabatordning, således at den frie formueandel er på 750.000 kr., skal den efterladte så betale for hjemmehjælp af de resterende 250.000 kr.?«

Svar:

I tilfælde af, at den længstlevende ægtefælle, der modtager varig hjemmehjælp, har en skattepligtig formue på 1 mio. kr. og en indtægt på under 150.000 kr., fastsættes betalingen for hjemmehjælp på grundlag af en formue på 250.000 kr.

Den særlige regel om nedsættelse af betalingen, hvis alene formuen indgår ved beregningen af betalingen, medfører således, at »de første« 250.000 kr. ud over bundgrænsen på

500.000 kr. ikke får betydning for betalingens størrelse.

Spørgsmål nr. 10:

»Hvis svaret er bekræftende vil ministeren så fremsætte ændringsforslag eller yde teknisk bistand til udfærdigelse af et ændringsforslag, hvorefter den hjemmeboende ægtefælle ikke stilles ringere end hidtil (i hvert fald stilles efter samme retningslinjer, som gælder for modtagere af boligydelse, der efter ægtefællens død har for stor lejlighed i m²)?«

Svar:

Det ændringsforslag, som jeg har tilsendt Folketingets Socialudvalg den 15. juni 1992, er i overensstemmelse med aftalen, der blev indgået samme dag, mellem regeringen og CD, RV, KrF, SF og S om betaling for varig hjemmehjælp. Jeg agter derfor ikke at fremsætte yderligere ændringsforslag.

Et ændringsforslag, der skulle svare til reglerne i lov om individuel boligstøtte, hvorefter boligstøtten ikke nedsættes, hvis arealgrænsen overskrides ved dødsfald, kunne formuleres således:

»Dør den ene ægtefælle, beregnes betalingen fortsat efter reglerne for gifte.«

Til lovforslag nr. L 28. Ændringsforslag stillet den 18. juni 1992 uden for tillægsbetænkningen

Ændringsforslag til 3. behandling af

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand m.v.

(Betaling for varig hjemmehjælp og præcisering af kommunernes forpligtelse til at sørge for døgntilbud)

Af *Tom Behnke* (FP) og *Kirsten Jacobsen* (FP):

Til § 1

1) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 55 affattes *stk. 3* således:

»*Stk. 3.* Af modtagerens formuegrundlag udgør betalingen 2 pct. af den del af formuen, der overstiger 500.000 kr. Formuegrundlaget svarer til den skattepligtige formue for det indkomstår, hvorfra de indtægter, der indgår ved opgørelsen af indkomstgrundlaget, hidrører. Friværdien af en fast ejendom, som tjener til helårsbeboelse, fratrækkes i formuegrundlaget. Personer, der bor i lejet bolig, kan i stedet fratække friværdien af en fritidsbolig i formuegrundlaget. Modtagere af varig hjemmehjælp, der udelukkende skal betale for hjælpen efter 1. pkt., og som har fast ejendom, kan efter anmodning opnå lån til betalingen. Reglerne i lov om lån til betaling af ejendomsskatter og om ændring af ligningsloven finder tilsvarende anvendelse. Formue, som modtageren ikke kan råde over i henhold til lovgivning eller testamentarisk bestemmelse i det kalenderår, som betalingen vedrører, og som ikke kan gøres til genstand for retsforfølgning eller anvendes som sikkerhedsstillelse for lån m.v., indgår ikke i formuegrundlaget. Det samme gælder formue, hvor modtageren ikke kan råde over renterne, jf. 7. pkt.«

2) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 55 affattes *stk. 5* således:

»*Stk. 5.* Ophæves samlivet ved død, eller fordi den anden ægtefælle kommer på plejehjem, efter at betaling for varig hjemmehjælp er påbegyndt, beregnes betalingen fortsat efter reglerne for gifte.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Friværdi skal i denne sammenhæng forstås som den offentlige ejendomsvurdering af den pågældende modtagers faste ejendom med fradrag af gælden omregnet til kontantværdien. For ejendom uden fastsat ejendomsvurdering forstås handelsværdien med fradrag af gælden omregnet til kontantværdien.

Ved ændringsforslaget indgår båndlagte midler ikke i formueopgørelsen, såfremt modtageren enten ikke har rådighed over kapital eller over renteafkast eller begge dele.

Til nr. 2

Ved ændringsforslaget kan en tilbageboende ægtefælle fortsat bebo en ejendom uden at skulle betale for varig hjemmehjælp, såfremt de oprindelige forudsætninger er uændrede.